

ТМ	Г. XXXII	Бр. 4	Стр. 955 - 956	Ниш	октобар - децембар	2008.
----	----------	-------	----------------	-----	--------------------	-------

Реч са промоције
Примљено: 28.09.2008.

Драган Тодоровић

"ДОБАР ДУХ" СВИХ РОМА СВЕТА *

Припала ми је част да на Светски дан Рома, пред бројним аудиторирјумом говорим о значајном догађају – првој књизи о Шабану Бајрамовићу¹, човеку за чије име је чуо сваки млад и стар Нишлија и милиони других људи широм света. Осећам због тога велику трему, сличну оној коју, као универзитетски радник, препознајем код студената бруцоша кад се појаве на полагању првог испита. Од њих се тада очекује да смислено и разветно, критички се осврћући, говоре о темама које њихови професори и асистенти с друге стране катедре имају, што се каже, "у малом прсту". Притом се надају да испитивачи неће бити престоги и да ће за свој одговор испословати што је могуће вишу оцену.

Једнако се од мене вечерас очекује да нешто кажем о теми за коју постоје на десетине бољих зналаца. Тема је "краљ ромске песме", а велика већина вас у сали одлични сте њени познаваоци. Остајем у нади, попут малопре споменутих најмлађих академица, да ћете благонаклоно послушати речи једног социолога и доделити му макар прелазну оцену.

Раде Вучковић свима је добро знано градско лице. Дугогодишњи је дописник "Народних новина" и уредник ромског програма на локалној "Belle Amie" телевизији, али и потврђени композитор народњачког мелоса са нескривеним књижевним и поетским претензијама. Приређена књига, јасног и недвосмисленог наслова, обједињује побројане таленте и интересовања: пажљиво забележена запажања поштовалаца, махом из нишког краја, сабрани најинтересантнији интервјуи и новинарски осврти из дневних и недељних српских гласила, срочени нотни записи најпознатијих Шабанових песама, изабране фотографије из дугогодишње каријере. Додамо ли и да је уопште прва која проговара о певачкој легенди "јужне пруге", сасвим је довољно аргумената који оправдавају њено појављивање. Али, истинским сјајем за-

---

todor.d@eunet.yu

* Слово на промоцији књиге Радета Вучковића-Нишког *Краљ ромске песме (Други о Шабану Бајрамовићу)* (Ниш: Пунта, 2008), одржаној 08. априла 2008. у нишком Дому Војске, у оквиру одржавања Фестивала дечије ромске песме, а поводом обележавања Светског дана Рома.

¹ Шабан Бајрамовић преминуо је 08. јуна 2008, у 72. години, на Клиници за кардиологију у Нишу од последица инфаркта.

сјаће тек уколико потакне два друга процеса: нове, озбиљније и обимније издавачке подухвате о Шабановом лику и делу, са једне стране и са друге, почетак надомештања множине пропуста које је друштво неоправдано чинило у одношењу према Шабану.

Убеђен сам да на другу и трећу књигу о Шабану нећемо дуго чекати. Много је оних који могу и имају шта да кажу, од сабраће по певачком хлебу са седам кора до најупућенијих у тајне музичког заната. Треба их само осколити и дати им довољно времена да се припреме. Зебем, међутим, пред оним другим изазовом који ваља покренути. Хоће ли локална заједница, а затим и најпозванији из државних редова, препознати упућене прозивке и одговорити на њих? Требало би, последњи је час!

Шабан је затворио свој професионални круг, прошао је пут од задимљених вашарских шатри до блештавих позорница велеграда и ту му наша помоћ није била неопходна – имао је свој аутентични глас. Али не треба сметнути с ума, он је и *аутентична културна вредност* једне националне групе – Рома. Шабанови вечити хитови у блуз, цез или соул аранжману увели су ромску културу у свест милиона људи и допринели мењању вишевековних стереотипа о овом народу у очима других већинских и мањинских народа.

А ми, његови суграђани нероми, да ли смо му се и колико одужили што проноси славу родног града? Савет Интернационалног цез фестивала "Нишвил" 2006. године уручио му је, као прводобитнику, новоустановљену награду "Нишвил гранд при" за животно дело, која носи његов лик. И – готово! Зашто не би био проглашен почасним грађанином Ниша и обрадован најпрестижнијим градским признањем – наградом "11. јануар"? Добро би му дошло коначно признавање статуса заслужног уметника, пристојна мировина која иде уз то и решено стамбено питање. Нека градска улица, макар и на периферији, могла би понети његово име.

Звездана путања Шабана Бајрамовића поново је кренула узлазном линијом. Он сигурно кормилари својом лађом и надајмо се да ће га здравље послужити да се не заустави само на досад постигнутоме. Сви ми тек треба да уживамо у његовим вокалним "драматургијама" ромског живота и упијамо његово оригинално народно певање у савременим латино-кубан, блуз и цез аранжманима. Јер, Шабан жели песмом да загрли цео свет! Шабан Бајрамовић је онај "добар дух" нишких и свих Рома света!